

روایتی دیگر از ناگفته‌های جنگ

جمعه شب گذشته پخش برنامه‌ای به نام «روایت» از شبکه چهار آغاز شد که به صورت تخصصی به موضوعات مرتبط با هشت سال دفاع مقدس می‌پرداخت. رضا خوشدل تهیه‌کنندگی این برنامه را به عهده داشت.

جام جم آنلاین: جمعه شب گذشته پخش برنامه‌ای به نام «جام جم» گفت: تا به حال در زمینه جنگ و دفاع مقدس کارهای مرتبط با هشت سال دفاع مقدس می‌پرداخت. رضا خوشدل تهیه‌کنندگی این برنامه را به عهده داشت. این برنامه به مدت شش شب، روایت عکاسان، روایت خبرنگاران رادیو و تلویزیون، مطبوعات و خاطره نویسان را از جنگ به تصویر کشید. اجرای این برنامه به عهده بیژن نوباوه خبرنگار و جانباز شیمیایی دوران دفاع مقدس بود و او هدایت بحث را در این برنامه به عهده داشت. روایت در هفته دفاع مقدس به موضوعاتی پرداخت که تا به حال کمتر کسی به آن توجه کرده است.

تصویر جامع از راویان جنگ

رضا خوشدل، تهیه‌کننده برنامه روایت درباره این برنامه به «جام جم» گفت: تا به حال در زمینه جنگ و دفاع مقدس کارهای مختلفی صورت گرفته است. اما کمتر کسی به سراغ افرادی رفته که راوی جنگ بودند و جنگ را برای ما به تصویر کشیده‌اند. ما از طریق این راویان بود که تصویر جامع و کاملی از اتفاقات آن دوران پیدا کردیم و از آنها آگاه شدیم.

این تهیه‌کننده ادامه داد: در بخش‌هایی از این برنامه نیز به ادوات، ابزارها و رسانه‌هایی که نقش مهمی در پیشبرد اتفاقات جنگی داشتند، پرداختیم. مثلاً رادیو رسانه‌ای بود که در زمان جنگ بسیار قدرتمند و موثر بود و منشأ بسیاری از اتفاقات شد و منبع آگاهی بسیاری از رزمندگان به حساب می‌آمد.

خوشدل با بیان این‌که در روایت از میان برنامه‌های مختلفی استفاده کردیم گفت: این میان برنامه‌ها حاوی تصاویری بودند که صحنه‌های جنگ و عملیات را نشان می‌دادند. بسیاری از این تصاویر را از آرشیوهای مختلف فراهم کردیم و برخی از آنها هم به طور مستقیم از خود افرادی که این تصویرها را گرفته بودند به دست ما رسید. همچنین برای تهیه برخی از تصاویر به همراه آقای نوباوه به بهشت زهرا رفتیم و تجدید میثاقی با شهیدان خبرنگار و راویان دفاع مقدس داشتیم.

وی در پاسخ به این‌که بیژن نوباوه چه ویژگی‌هایی داشت که به عنوان مجری - کارشناس انتخاب شد، گفت: با هماهنگی گروه بهترین گزینه‌ای که برای اجرا و هدایت این برنامه در نظر گرفتیم آقای نوباوه بود. ایشان ویژگی‌های منحصر به فردی دارد که ما را ترغیب به این انتخاب کرد. یکی از این ویژگی‌ها این بود که او یکی از فعال‌ترین خبرنگاران دفاع مقدس بود و از زندگی و جسم خودش برای این کار هزینه کرد. او در حوزه فرهنگ هم فعال است. سابقه اجرای ایشان هم مزید بر علت بود تا به این نتیجه برسیم که آقای نوباوه بهترین گزینه برای اجرای این برنامه است.

نوباوه: ما در زمینه فیلمسازی دفاع مقدس در برخی از موارد ضعف داریم و بخشی از این ضعف به اطلاعات و مستندهای کمی برمی‌گردد که در اختیار ما قرار دارد. اما اگر برنامه‌های تخصصی مانند روایت به صورت مداوم پخش شود شاید بتواند به غنی کردن این منابع کمک کند

وی ادامه داد: برای انتخاب موضوعات برنامه، شورایی در گروه داشتیم که محتوای برنامه را انتخاب می‌کردند و مهمانان نیز بر اساس این شورا انتخاب می‌شدند. گروه تحقیق برنامه روایت نیز از یک ماه قبل آغاز به کار کرد و ابتدا سرفصل‌های برنامه‌ها در اختیار ما گذاشته می‌شد و بعد برای این موضوعات راویان و مهمانان مناسب را پیشنهاد و ما از آنها دعوت می‌کردیم.

سعی کردیم به موضوعات برنامه به صورت دم‌دستی و سطحی نپردازیم و حتی مهمانان را با وسواس و دقت انتخاب کردیم تا ساختار متفاوتی از این گونه برنامه‌ها در حوزه دفاع مقدس را تجربه کنیم.

لایه‌های ناشناخته جنگ

بیژن نوباوه، مجری - کارشناس برنامه روایت هم درباره این برنامه گفت: تهیه این‌گونه برنامه‌ها نیاز به تحقیق دقیق و گسترده‌ای دارد. ما سعی کردیم در تهیه روایت کارشناسی دقیقی روی موضوعات انجام دهیم و با دقت زیاد به لایه‌های ناشناخته جنگ بپردازیم و از زاویه تازه‌ای به هشت سال دفاع مقدس نگاه کنیم.

وي ادامه داد: از آنجا که مخاطب شبکه چهار فرهیختگان هستند ما هم به سمتی پیش رفتیم که مباحث عمیق‌تر و غنی‌تر باشد و برای این قشر از مخاطبان برنامه اطلاعات کافی را به همراه داشته باشد.

نوباوه با بیان این‌که ما سعی کردیم فضای برنامه روایت، صرفاً گزارش محور نباشد، گفت: در روایت بیشتر به سمت فضای گفت‌وگو پیش رفتیم. یعنی سراغ کسانی رفتیم و از مهمانانی دعوت کردیم که نقش دوم را در جنگ داشتند و به نوعی از نظر مردم مغفول مانده‌اند.

وي درباره انتخاب مهمانان برنامه گفت: ما افرادی را به عنوان مهمان در برنامه دعوت کردیم که شناخته شده نیستند، اما بخشی از مهم‌ترین کارها را در زمان جنگ انجام داده‌اند. راویان جنگی گروهی از این افراد بودند. آنها در جلسات سری، صحبت‌ها و تصمیم‌گیری‌های فرماندهان جنگ را ضبط می‌کردند و به واسطه لحظات تلخ و شیرینی که در جنگ داشته‌اند، حرف‌های ناگفته زیادی دارند.

وي ادامه داد: یکی از نکات مثبت و ارزشمند برنامه‌های اینچنینی این است که با افرادی که به نوعی در جنگ بسیار موثر بوده‌اند، آشنا شویم و نتیجه این‌گونه برنامه‌ها شکل‌گیری منابع موثر برای آثار، فیلم‌ها و سریال‌های بعدی دفاع مقدس است.

وي درباره مخاطبان برنامه گفت: سعی ما بر این بود که ابتدا برنامه برای مخاطبان عام جذاب باشد. به همین خاطر گزارش‌هایی را در برنامه به تصویر کشیدیم که مردم کمتر آنها را دیده‌اند. همچنین سعی کردیم بحث‌هایی که مطرح می‌کنیم هم جذاب باشد. خاطره‌گویی و داستان‌نویسی در جنگ جذابیت زیادی برای مردم دارد اما رفتن به لایه‌های دوم جنگ یعنی ادبیات جنگ و مباحث تخصصی و تحقیقات جنگی بسیار جسارت می‌خواهد و روایت این کار را انجام داد.

نوباوه افزود: در بسیاری از مواقع احساس می‌کردیم حرف‌های ناگفته زیادی مانده که نتوانستیم در يك فرصت 60 دقیقه‌ای به آن بپردازیم و خیلی بهتر است که چنین برنامه‌هایی ادامه داشته باشد و بتوانیم به صورت همه‌جانبه به آن بپردازیم.

چرا که ما در زمینه فیلمسازی دفاع مقدس در برخی از موارد ضعف داریم و بخشی از این ضعف به اطلاعات و مستندهای کمی برمی‌گردد که در اختیار ما قرار دارد. اما اگر برنامه‌های تخصصی مانند روایت به صورت مداوم پخش شود شاید بتواند به غنی کردن این منابع کمک کند.

مهرآه فردوسی / گروه رادیو و تلویزیون